

El finançament de les universitats públiques a Catalunya, 1996-2014

Gener de 2015

El finançament de les universitats públiques a Catalunya, 1996-2014

Gener de 2015

Autoria: Sergio Espuelas, Alfonso Herranz i Enric Tello

Col·laboracions: Oriol Arcas, Albert Corominas i Vera Sacristán

Edició: Oriol Arcas

Taula de continguts

Resum executiu	4
Abast d'aquest estudi	6
Metodologia	8
Evolució global del finançament públic i dels ingressos per matrícules i taxes	10
Finançament públic i ingressos per matrícules i taxes, segons les universitats	14
El finançament universitari als països de l'OCDE	16
Quant paga l'estudiant?	20
Model de finançament i accés a la universitat	21
Conclusions	23
Referències	25
Dades	27
Impacte dels ingressos per matrícula de màster	28

Resum executiu

Per contribuir a l'estabilitat pressupostària en temps de crisi el reial decret- llei 14/2012 estableix que els estudiants paguin entre el 15 i 25% del cost del seu ensenyament universitari. Aquest informe n'examina els efectes des de diverses perspectives:

1. Quant al canvi de model de finançament del sistema universitari a Catalunya, els resultats mostren que les transferències públiques s'han reduït un 45% entre 2009 i 2012: un retrocés equivalent a nou anys en termes reals. La despesa total de les universitats públiques s'ha reduït un 21%, mercès a la forta pujada d'un 47% de les matrícules i taxes que paguen els estudiants.
2. Quant a la proporció del cost de la docència universitària que paguen realment els estudiants, la manca d'una comptabilitat analítica de costos a la majoria d'universitats no permet diferenciar entre la despesa de docència i de recerca. A partir de la proporció d'hores de docència del professorat a la UB l'informe estima el cost mitjà de la docència de les universitats catalanes en el 59% de la seva despesa total (dins un rang de variació que aniria des d'un mínim del 49% fins un màxim del 69%). Segons els nostres càlculs, els estudiants han passat de cobrir un 21,6% del cost de la docència l'any 2008 al 41,6% el 2012. Aquests percentatges representen la mitjana d'unes xifres que varien molt entre universitats, des del 31% a la UPF fins al 56% a la UB, però que estan sempre significativament per sobre del 15-25% establert al reial decret- llei 14/2012 per a les primeres matrícules de grau.
3. Des d'un punt de vista comparatiu, la despesa universitària catalana en proporció del PIB (0,8%) és inferior a la mitjana de l'OCDE (1,27%). En canvi, calculada per estudiant és comparable a la mitjana de l'OCDE, tot i ser inferior a la de la majoria de països europeus. El contrast s'explica perquè el nombre d'estudiants és inferior a Catalunya que a la mitjana de l'OCDE respecte la població total i també, però en menor mesura, respecte els joves entre 20 i 29 anys. Això desmenteix que hi hagi un problema de "sobre-educació" a Catalunya.
4. El canvi de model de finançament ha situat Catalunya a prop del reduït nombre de països anglosaxons on els estudiants paguen una elevada proporció del cost total de les universitats, i ens ha allunyat de la majoria de països d'Europa i altres llocs del món on paguen menys del 15% o el 0%. Les aportacions dels estudiants a Catalunya han passat de representar un 16% de les despeses totals de les universitats (incloent docència i recerca) el 2011 a un 26% l'any 2013. També s'ha eixamplat la diferència entre la proporció que paguen a Catalunya i a la resta de l'estat.

RESUM EXECUTIU

La reducció de la despesa pública en universitats ha fet retrocedir Catalunya a nivells propers a l'inici del segle. Aquesta política podria ser la causa que s'hagi aturat l'augment del nombre d'estudiants universitaris i hagi començat a disminuir de 2011 ençà, un fet inèdit des de 1970 (i probablement des dels anys posteriors a la Guerra Civil). Això suposa revertir el procés de convergència amb la majoria de països europeus que mantenen una proporció més gran d'estudiants universitaris i en cobreixen la despesa fonamentalment amb els pressupostos públics. Si aquesta tendència persisteix, correm el risc d'una regressió que ens allunyaria de l'alta inversió en talent i capacitat de recerca universitària que el país necessita per obrir camí a un nou model econòmic que vagi més enllà de la construcció i el turisme. Catalunya té encara pocs estudiants universitaris, i els pot estar reduint en fer-los pagar un 42% del seu ensenyament. La baixa despesa universitària en proporció al PIB demostra que això no es degut a una manca de capacitat per pagar més i millors universitats.

Abast d'aquest estudi

El [reial decret-llei 14/2012](#) “de medidas urgentes de racionalización del gasto público en el ámbito educativo”, aprovat pel govern espanyol l'any 2012, va establir que:

“los precios públicos y derechos los fijará la Comunidad Autónoma, dentro de los límites que establezca la Conferencia General de Política Universitaria, que estarán relacionados con los costes de prestación del servicio, en los siguientes términos:

1.º Enseñanzas de Grado: los precios públicos cubrirán entre el 15 por 100 y el 25 por 100 de los costes en primera matrícula; entre el 30 por 100 y el 40 por 100 de los costes en segunda matrícula; entre el 65 por 100 y el 75 por 100 de los costes en la tercera matrícula; y entre el 90 por 100 y el 100 por 100 de los costes a partir de la cuarta matrícula.

2.º Enseñanzas de Máster que habiliten para el ejercicio de actividades profesionales reguladas en España: los precios públicos cubrirán entre el 15 por 100 y el 25 por 100 de los costes en primera matrícula; entre el 30 por 100 y el 40 por 100 de los costes en segunda matrícula; entre el 65 por 100 y el 75 por 100 de los costes en la tercera matrícula; y entre el 90 por 100 y el 100 por 100 de los costes a partir de la cuarta matrícula.

3.º Enseñanzas de Máster no comprendidas en el número anterior: los precios públicos cubrirán entre el 40 por 100 y el 50 por 100 de los costes en primera matrícula; y entre el 65 por 100 y el 75 por 100 de los costes a partir de la segunda matrícula”

L'objectiu, segons s'indicava al decret és “mejorar la eficiencia de las Administraciones Públicas en el uso de los recursos públicos, con objeto de contribuir a la consecución del inexcusable objetivo de estabilidad presupuestaria”.

En aquest estudi es posen de manifest els problemes tècnics generats amb aquesta decisió del govern espanyol, donada la dificultat del càlcul del cost real dels ensenyaments universitaris del nostre país. A la vegada, es mostra com l'augment dels preus de matrícula i de les taxes que ha posat en marxa aquest decret-llei ha comportat un canvi substancial del model de finançament universitari que ja està tenint importants efectes acadèmics, socials i econòmics¹.

A la majoria de països de la OCDE l'educació primària i secundària es considera un bé públic i, en conseqüència, el seu finançament prové majoritàri-

¹ Els preus públics de matriculació inclouen el preu dels crèdits universitaris, mentre que les taxes estan associades a les gestions diverses que fan els estudiants. Nosaltres en aquest estudi hem inclòs en els càlculs tant els preus públics com les taxes perquè hem tingut en compte el punt de vista del que efectivament paga l'estudiant.

1

ABAST D'AQUEST
ESTUDI

ament de recursos públics. Segons l'últim informe de l'OCDE, [Education at a glance 2014](#), que recull dades de 2011, el percentatge mitjà de despesa en educació primària i secundària finançat amb fons públics era del 92% al conjunt de països de l'OCDE [OCDE (2014), p. 236]. En canvi, en l'educació universitària la situació és menys homogènia. El percentatge de despesa en educació terciària assumida pels individus o famílies, les empreses i altres institucions privades, oscil·la entre menys del 5% de la despesa total a països com Àustria, Bèlgica o Noruega, passant pel 8-10% a la República Txeca i França, fins a més del 40% a Canadà, Estats Units o la Gran Bretanya [OCDE (2014), pp. 240 i 245]. De fet, el paper que ha de tenir el sector públic en el finançament de la despesa universitària és un tema de debat polític a molts països de l'OCDE. La preocupació principal és si l'increment del finançament privat limita la igualtat d'oportunitats en l'accés a la universitat, quan cada cop hi ha més estudis on es mostra que una variació en l'accés a l'educació té un impacte molt determinant en l'augment o la reducció de la desigualtat social [Goldin i Katz (2008), Goldin i Margo (1992), Card i Lemieux (2001), Acemoglu i Autor (2011)]. El reial decret-llei 14/2012 representa l'apropament del sistema universitari espanyol a aquells on els estudiants financen un percentatge més alt de la docència i, per tant, als que tenen uns efectes potencialment més negatius sobre l'equitat.

L'aplicació del reial decret-llei 14/2012 comporta, a més, certs problemes tècnics, sovint obviats en el debat polític. El motiu és que a la immensa majoria d'universitats catalanes i espanyoles no s'ha establert encara un sistema de comptabilitat analítica i, per tant, no coneixem quin és el cost efectiu de la docència universitària. A la universitat es desenvolupen dues tasques principals: docència i investigació, i el més habitual és que el professorat universitari desenvolupi totes dues tasques indistintament dins la seva jornada laboral. En última instància és difícil determinar quina part de la jornada es dedica a la docència i quina a la investigació, i normalment cal recórrer a indicadors "externs", com ara el nombre d'hores de classes presencials o el nombre de publicacions científiques (que són només una aproximació al nombre d'hores efectivament dedicades a la docència i el nombre d'hores dedicades a la recerca). Per tant, encara que existís un sistema establert de comptabilitat analítica aquesta hauria necessàriament d'estar basada en convencions comptables per assignar la despesa a una funció o a l'altra. Un dels objectius d'aquest informe és també oferir una nova estimació del percentatge del cost total de la docència que assumeixen els estudiants de les universitats públiques catalanes via taxes i preus públics de les matrícules.

L'anàlisi considera el període 1996-2014 i permet, per tant, constatar l'impacte del decret 14/2012 aprovat l'any 2012. A més de l'evolució temporal, l'informe situa el cas català en el context internacional de la resta de països de l'OCDE.

Metodologia

Presentem l'evolució dels ingressos i despeses de les set universitats públiques catalanes entre 1996 i 2014: Universitat de Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat Politècnica de Catalunya, Universitat Pompeu Fabra, Universitat de Girona, Universitat de Lleida i Universitat Rovira i Virgili. Per als anys 1996-2012 les dades provenen de les liquidacions pressupostàries de cada universitat, que informen sobre els ingressos provinents de les matrícules i taxes que paguen els estudiants, les transferències de les administracions públiques, i altres ingressos de què disposen les universitats². Per a l'any 2013 encara no disposem de dades de liquidació definitiva, excepte en el cas de la UPC i la URV. Així doncs, per 2013 i 2014 es presenten xifres provisionals que s'han estimat a partir dels pressupostos de cada universitat i del nombre d'estudiants matriculats. Per estimar els ingressos de cada universitat per matrícules i taxes en aquests dos anys s'ha suposat que l'import d'aquests pagaments per estudiant romaní constant, al mateix nivell que l'any 2012. Aquest és un criteri conservador. De fet la informació de què disposem per a la UPC i la URV indica que l'import mitjà de les matrícules i taxes efectivament pagades pels i les estudiants ha augmentat lleugerament entre l'any 2012 i el 2013, però hem preferit subestimar l'efecte de la pujada de preus dels anys 2013 i 2014. Els ingressos provinents de les transferències de les administracions públiques s'han obtingut directament del pressupost de cada universitat. Les despeses totals de les universitats s'han estimat a partir de la despesa en personal pressupostada.

La informació sobre els pressupostos de les universitats es troba disponible a la pàgina web de cada universitat. La informació sobre les liquidacions pressupostàries entre 1996 i 2011 s'ha obtingut a partir dels informes de la Sindicatura de Comptes de Catalunya publicats entre els anys 1998 i 2013 (*"Agregat de les universitats públiques de Catalunya"*). Finalment, les liquidacions de l'any 2012 han estat proporcionades a aquest Observatori per la Intervenció General de la Generalitat de Catalunya, i les liquidacions pressupostàries de la UPC i la URV de l'any 2013 ja es troben disponibles a les seves pàgines web.

Un cop hem calculat els ingressos per matrícules i taxes pagades de cada universitat, hem calculat quin és la proporció del cost de la docència que assumeixen els estudiants. Per fer-ho, hem hagut d'estimar prèviament quin és el cost de la docència universitària. Les universitats duen a terme dues tasques fonamentals: recerca i docència. La dificultat principal a l'hora de calcular quin és el cost de l'activitat docent (que és el servei que reben els estudiants), i quin el de la recerca i transferència que duen a terme les universitats (que cal separar del cost del servei que reben els estudiants), és la inexistència d'una comptabilitat analítica oficial a les universitats catalanes i espanyoles.

² Per a l'any 2002 no s'ha trobat informació i s'ha interpolat. Els anys 1997, 1998, 1999 s'han interpolat linealment.

2

METODOLOGIA

En aquestes circumstàncies, per poder estimar quin percentatge del cost de la docència cobreixen les matrícules hem hagut d'introduir supòsits sobre el percentatge de la despesa total del sistema universitari que correspon a tasques docents³. Un criteri possible és el percentatge que les activitats docents representen sobre el total d'hores de treball del professorat dedicades a recerca i docència. A partir de la base de dades Winddat (la base de dades de l'Agència per la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya), hem estimat que el conjunt del professorat de les universitats catalanes dedica a docència entre un 48 o un 50% de la seva jornada laboral. Per arribar a aquesta estimació hem suposat que cada hora lectiva requereix de mitjana 3,5 hores de preparació, correcció i atenció als estudiants, d'acord amb el factor aplicat al Pla de Dedicació Acadèmica de la Universitat de Barcelona. Seguint els criteris d'aquest PDA, també hem considerat que el professorat associat no fa activitats de recerca i dedica la totalitat de la seva jornada de treball universitària a la docència⁴. Així mateix, hem suposat que correspon a despesa docent el 50% de les hores de treball del professorat permanent dedicades a gestió. En el cas de la Facultat d'Economia i Empresa de la UB, per exemple, aquestes hores suposen el 18% del total de la dedicació del professorat. Aplicar aquest mateix percentatge a totes les universitats catalanes suposa elevar el cost total de la docència a un 59% de la despesa total del sistema universitari⁵. Per tal de reflectir les diverses situacions del nostre sistema universitari, mostrem els càlculs suposant que el cost total de la docència es troba entre un 49% i un 69% dels costos totals universitaris, és a dir, en un interval 10 punts percentuals per sobre i per sota de l'estimació del cost de la docència en el conjunt del sistema⁶. Aquesta xifra (59% amb la forquilla 49-69%) és consistent amb la recomanació recent de la Intervenció General de l'Estat, la qual estima el cost de la docència en un 64% de les despeses totals.

- 3 Els càlculs s'han fet considerant la despesa total de les universitats, tant la despesa corrent com la despesa de capital.
- 4 No podem concretar la franja de variació entre el 48 i el 50% perquè Winddat no especifica quina és la composició de la categoria "altres" professors. La xifra del 48% s'obté en considerar que "altres" són professors a temps complet, i la xifra del 50% en considerar que són professors associats, sense obligacions de recerca. En els nostres càlculs hem adoptat el supòsit del 50%, perquè és el més desfavorable a les conclusions de l'informe.
- 5 Noteu que als nostres càlculs prenem com a referència la despesa total de les universitats, incloent-hi la despesa corrent i la de capital, i no només la despesa en personal docent universitari. Això implica assumir que un 59% de la resta de despeses universitàries, com ara, inversions, manteniment d'edificis o la despesa en personal d'administració i serveis també correspon a docència.
- 6 Una de les mesures aplicades per la Generalitat de Catalunya per compensar parcialment per l'augment dels preus públics de la matrícula i les taxes han estat les beques equitat, que són una reducció dels imports a pagar per part dels estudiants. No obstant, el tractament comptable que ha fet cada universitat no és del tot homogeni. En el cas de la UAB, per exemple, al pressupost de l'any 2014, les beques equitat estan comptabilitzades a l'article 31 (ingressos), epígraf "bonificacions no recuperables", i després estan comptabilitzades també a l'apartat "ajuts a estudiants" de les despeses. Reben, per tant, el mateix tractament comptable que les matrícules d'honor o els ajuts a la matrícula de les famílies nombroses. Concretament, l'any 2014 les beques equitat van representar un 16% del total de "bonificacions no recuperables". En canvi, al pressupost de l'any 2013 no hi ha cap menció explícita a les beques equitat. En el cas de la UPC, les beques equitat també estan comptabilitzades a l'article 31 (ingressos), epígraf "beques i altres exempcions de matrícula no compensades", i després estan comptabilitzades com a "exempcions de matrícula" dins l'apartat transferències corrents a les famílies del pressupost de despeses. A la UB, en canvi, no consta cap menció explícita a les beques equitat al pressupost.

3

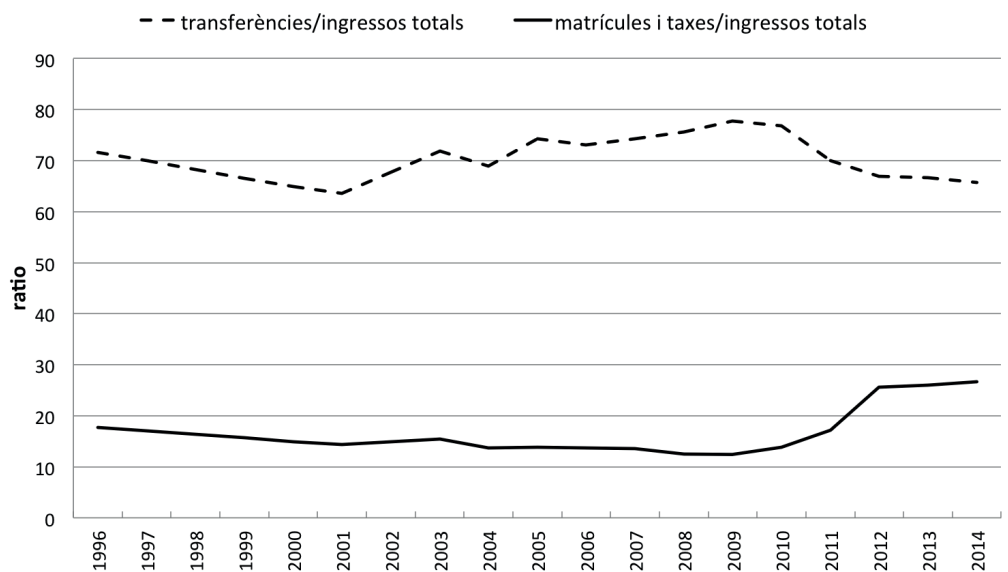
Evolució global del finançament públic i dels ingressos per matrícules i taxes

El Gràfic 1 mostra l'evolució dels ingressos de les universitats catalanes entre 1996 i 2014. Es pot observar que la recaptació per matrícules i taxes ha suposat entre un 12% i un 26% dels ingressos totals de les universitats. La resta ha vingut majoritàriament de les transferències corrents i de capital, dins les quals les transferències de les administracions públiques han representat més del 90% durant tot el període. Altres ingressos propis, i els obtinguts per alienacions patrimonials o mitjançant actius i passius financers, s'han mogut al voltant del 14-15% (tret de l'any 2004 degut a un moviment excepcional de passius financers).

El pes de les matrícules i taxes sobre els ingressos totals ha experimentat un cicle molt marcat, amb un mínim l'any 2009 (quan representaven un 12,4% dels ingressos totals) i un màxim el 2014 (quan estimem que han representat un 26%). L'ascens dels darrers anys s'ha concentrat en els exercicis 2011 i 2012. De 2010 a 2011 els preus pagats pels i les estudiants van passar d'un 14% a un 17% del total d'ingressos de les universitats. De 2011 a 2012 el salt fou d'un 17% a un 25,6%. Segons la nostra estimació provisional, com ja hem indicat, l'any 2014 poden haver arribat fins a un 26%.

Gràfic 1

Percentatge dels ingressos de les universitats catalanes procedents de transferències o pagats pels estudiants, 1996-2014

Font: elaboració pròpia, vegeu l'apartat "Metodologia". Nota: L'any 2004 va tenir lloc un fort increment de la despesa total com a conseqüència d'un moviment extraordinari de passius financers per amortitzar deute. Per tal de tenir una visió més realista del pes que representaven les transferències i les matrícules i taxes, i del percentatge del cost de la docència que efectivament assumien les estudiants, aquest moviment extraordinari s'ha eliminat dels càlculs.

3

EVOLUCIÓ GLOBAL
DEL FINANÇAMENT
PÚBLIC I DELS
INGRESSOS PER
MATRÍCULES I TAXES

Tal com s'explica a l'apartat anterior, les xifres dels exercicis 2013 i 2014 són encara provisionals. Les dades de liquidació definitiva publicades per la UPC i la URV mostren que, efectivament, el pes dels preus de matrícula i les taxes va seguir creixent el 2013 però a un ritme inferior. A la UPC va passar del 9,3% al 17,2% entre 2010 i 2012, i al 19,5% el 2013. D'acord amb les nostres estimacions, el 2014 podria arribar al 20-21%. En el cas de la URV va passar del 10,3% al 20,6% entre 2010 i 2012, i al 22,4% el 2013.

D'altra banda els ingressos per transferències, que provenen majoritàriament de les administracions públiques, han experimentat un moviment invers: de cobrir un màxim del 77,8% dels ingressos del sistema universitari català el 2009 van caure al 66,9% el 2012. Tot indica que el 2014 la proporció ha estat encara més petita.

A la darrera fase d'aquest cicle, la reducció de les transferències rebudes per les universitats i l'increment dels ingressos per matrícules i taxes pagades pels estudiants ha coincidit amb una caiguda sostinguda de la despesa total del sistema universitari públic català. El Gràfic 2 en mostra l'evolució, expressant les transferències públiques totals (corrents i de capital, provinents de l'administració central i de la Generalitat de Catalunya) i les matrícules i taxes pagades pels estudiants entre 1996 i 2012 a preus constants per estudiant equivalent⁷.

Com es pot apreciar, la despesa total de les universitats públiques catalanes va experimentar un creixement sostingut des de l'any 1996 fins al 2009. Però amb l'esclat de la crisi financera el 2008, i les fortes retallades dels pressupostos públics que els governs van dur a terme immediatament, la despesa universitària va patir una ràpida caiguda del 21% entre el 2009 i 2012. Això va situar la despesa, aquest darrer any, a nivells similars als de 2005/06 en termes reals, un retrocés equivalent a set anys. Aquesta retallada soferta pel sistema universitari català és el resultat combinat de la forta reducció dels ingressos per transferències públiques, que han caigut un 45% entre 2009 i 2012, situant-se a nivells similars als de 2003 (un retrocés equivalent a nou anys), i la forta pujada d'un 47% dels preus pagats pels estudiants en concepte de matrícules i taxes entre 2009 i 2012.

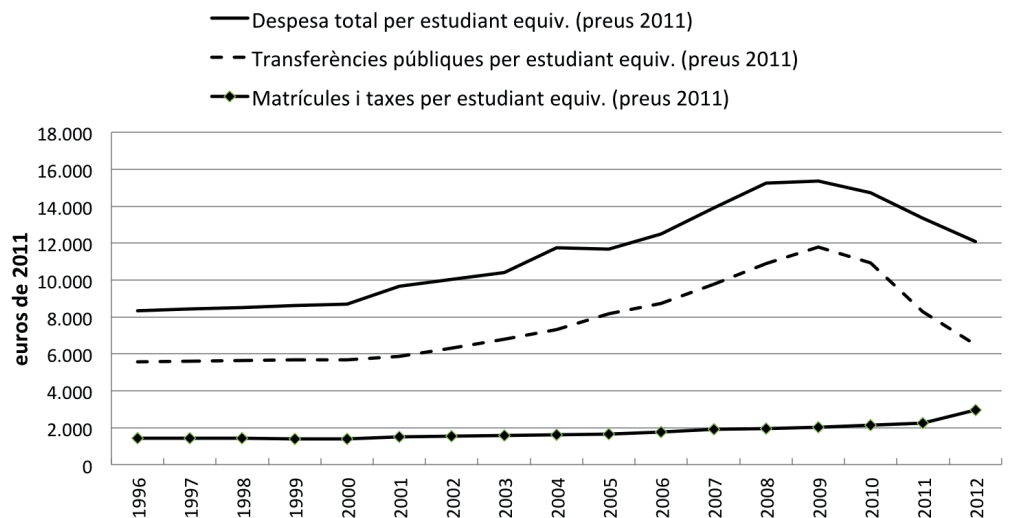
⁷ Segons l'últim informe de la Sindicatura de Comptes de Catalunya sobre la despesa agregada de les universitats públiques de Catalunya, els estudiants equivalents a temps complet es defineixen com: "l'equivalència en estudiants del nombre total de crèdits matriculats pel conjunt d'estudiants de cada una de les titulacions, dividit per la mitjana de crèdits que un estudiant ha de cursar cada any per finalitzar els seus estudis en el temps mínim previst" (2013, p. 18).

3

EVOLUCIÓ GLOBAL
DEL FINANÇAMENT
PÚBLIC I DELS
INGRESSOS PER
MATRÍCULES I TAXES

Gràfic 2

Evolució real de la despesa total, dels ingressos procedents de transferències i dels preus pagats pels estudiants, 1996-2012

Font: elaboració pròpia, vegeu l'apartat "Metodologia". Nota: per l'any 2004 s'ha aplicat la mateixa correcció que al Gràfic 1.

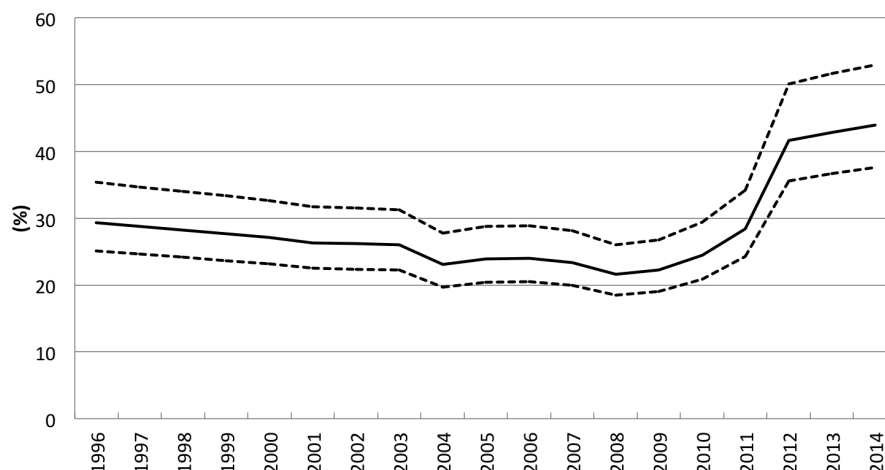
Com a resultat d'aquests canvis, la part del cost de la docència assumida pels estudiants ha variat substancialment al llarg del període. El Gràfic 3 mostra la proporció que suposa la part del cost de la docència pagada pels estudiants a les universitats públiques catalanes. Tal com s'explica a l'apartat anterior, el cost de la docència universitària s'ha estimat a partir del percentatge d'hores que, segons la base de dades Winddat, el professorat de les universitats catalanes dedica a aquesta activitat. Hem estimat que aquest cost representa un 59% de la despesa total de les universitats públiques catalanes, tot i que hem considerat convenient oferir una forquilla més ampla (més/menys 10 punts), atesa la manca d'informació precisa sobre el cost de la docència al sistema universitari català degut a la absència de comptabilitat analítica. Per això, el Gràfic 3 també mostra els resultats suposant que el cost total de la docència fos un 49% (línia superior del gràfic) o un 69% (línia inferior del gràfic) de la despesa total universitària.

3

EVOLUCIÓ GLOBAL
DEL FINANÇAMENT
PÚBLIC I DELS
INGRESSOS PER
MATRÍCULES I TAXES

Gràfic 3

Proporció del cost estimat de la docència que paguen els estudiants a les universitats públiques catalanes, 1996-2014

Font: elaboració pròpia, vegeu l'apartat "Metodologia". Nota: per l'any 2004 s'ha aplicat la mateixa correcció que al Gràfic 1.

Prenent com a referència el supòsit mitjà del 59%, les matrícules i taxes pagades pels estudiants haurien cobert de mitjana un 28% del cost de la docència entre 1996 i 2014 (o entre un 24 i un 34%, depenent del supòsit que s'apliqui sobre el cost de la docència). Aquest percentatge també ha experimentat un cicle molt marcat. Primer va disminuir de forma gradual, passant d'un 29,4% del cost total de la docència el 1996 a un mínim del 21,6% el 2008. A partir d'aleshores dit percentatge va tornar a pujar novament fins arribar al 28,4% el 2011, i al 41,6% el 2012 (o entre un 36 i un 50% en els supòsits mínim i màxim de la forquilla). Les xifres encara provisionals de què disposem per al conjunt d'universitats públiques catalanes indiquen que els preus i les taxes que paguen els estudiants podrien haver arribat a cobrir el 43% del cost de la docència l'any 2014 (o entre un 37 i un 52% d'acord amb la forquilla). De fet, les xifres de liquidacions disponibles per a 2013, referides a la UPC i la URV, apuntarien a un ritme d'ascens més intens encara, ja que entre el 2012 i el 2013 es va passar del 26,5% al 31,5% a la UPC, i del 31,9% al 33,9% a la URV⁸. Recordem que segons el reial decret- llei 14/2012 s'hauria d'estar pagant només entre un 15 i un 25%, atès que la proporció de segones o terceres matrícules només podria justificar en tot cas un lleuger increment sobre dit marge.

8 El reial decret- llei 14/2012 preveu uns preus percentualment més alts en el cas d'alguns dels estudis de màster que en els estudis de grau. Per comprovar que els nostres resultats no estan dominats per l'increment dels preus dels màsters hem repetit l'exercici anterior però comptabilitzant només els ingressos provinents dels títols de grau i antics primers i segons cicles. El percentatge que els ingressos de graus i antics primers i segons cicles representen sobre el total d'ingressos per taxes i preus públics s'ha estimat a partir dels pressupostos de cada universitat, donat que les liquidacions no aporten aquesta informació desagregada. Els resultats es poden trobar a l'Annex 2. L'evolució i el percentatge que representen les aportacions dels estudiants es manté similar.

4

Finançament públic i ingressos per matrícules i taxes, segons les universitats

Aquestes xifres o estimacions agregades amaguen una gran diversitat de situacions entre les universitats catalanes. El reial decret-llei 14/2012 estableix que els preus públics dels graus i màsters universitaris han de passar a estar en relació amb el cost del servei; però no s'especifica el nivell de referència que s'ha d'utilitzar en els càlculs (ensenyament, centre, universitat, o comunitat autònoma –que són les que actualment fixen els preus públics–). Si analitzem les darreres dades auditades, corresponents a l'any 2012, aplicant en tots els casos el càlcul global segons el qual un 59% de la despesa es dedica a tasques docents, trobem que existeixen diferències considerables entre universitats. A la Taula 1 es pot observar que el percentatge del cost de la docència assumit directament pels estudiants oscil·la entre el 32% a la UPC i el 56% a la UB. En tots els casos el cost que els i les estudiants paguen realment de mitjana estaria molt per sobre del 15-25% establert al decret-llei per a les primeres matrícules.

Taula 1

Percentatge del cost de la docència assumit pels estudiants l'any 2012	
UB	56%
UAB	46%
UdG	42%
UdL	41%
UPC	32%
URV	32%
UPF	31%

Font: elaboració pròpia, vegeu l'apartat "Metodologia".

Aquestes diferències es reproduïxen també a l'interior de cada universitat entre diverses titulacions. A la Taula 2 mostrem, a tall d'exemple, informació per la UB corresponent a l'any 2006. El "grau de cobertura" de la taula és el percentatge que els ingressos per matrícules suposaven sobre la despesa corrent dels centres. Si aquelles proporcions es mantinguessin avui voldria dir que, per exemple, els estudiants de la Facultat d'Economia i Empresa de la UB podrien estar pagant via matrícules i taxes el 85% del cost de la docència que reben⁹.

Aquest exemple mostra la limitació més important d'un sistema de preus públics que pretén vincular el preu de la matrícula al cost de la docència. Més enllà del fer que el percentatge mitjà que representen les matrícules sigui molt superior al 25% màxim previst pel reial decret-llei 14/2012, les xifres de la Taula 2 indiquen que els i les estudiants només podrien pagar un

⁹ El 85% resulta de multiplicar el 29% de la Taula 2 sobre el grau de cobertura de la matrícula a la facultat de CC. Econòmiques i Empresariales pel 56% que representa el cost de la docència assumit pels estudiants a la UB (Taula 1), dividit pel grau de cobertura total de la UB a la Taula 2, que és un 19%.

4

FINANÇAMENT
PÚBLIC I INGRESSOS
PER MATRÍCULES I
TAXES, SEGONS LES
UNIVERSITATS

percentatge determinat del cost de la seva docència si s'establissin diferències entre titulacions molt més grans de les existents en l'actualitat. De fet, la lentitud en el procés d'implantació i publicació de la comptabilitat analítica a les universitats públiques catalanes i espanyoles és comprensible, en la mesura que una aplicació estricta del reial decret-llei basada en dades reals de despesa exigiria establir una estructura de preus de matrícula enormement complexa, i que deixaria les titulacions més cares fora de l'abast de la major part de famílies.

Taula 2

Grau de cobertura de les matrícules a les Facultats de la UB Titulacions de primer i segon cycle	
Facultat	%
Belles Arts	22
Filologia	16
Filosofia	22
Geografia i Història	19
Total Humanitats	12
Dret	27
CC. Econòmiques i Empresarials	29
Total Ciències Socials	28
Biologia	15
Física	11
Geologia	11
Matemàtiques	17
Química	13
Total Ciències Experimentals	14
Farmàcia	16
Medicina	13
Odontologia	13
Psicologia	23
Infermeria	21
Total Ciències de la Salut	17
Biblioteconomia i Documentació	20
Formació del professorat	18
Pedagogia	19
Total Ciències de l'Educació	19
TOTAL UB	19

Font: [Informe de la Comissió per a l'elaboració del Pla de Viabilitat Econòmico-Financera de la Universitat de Barcelona](#), Universitat de Barcelona, 2007.

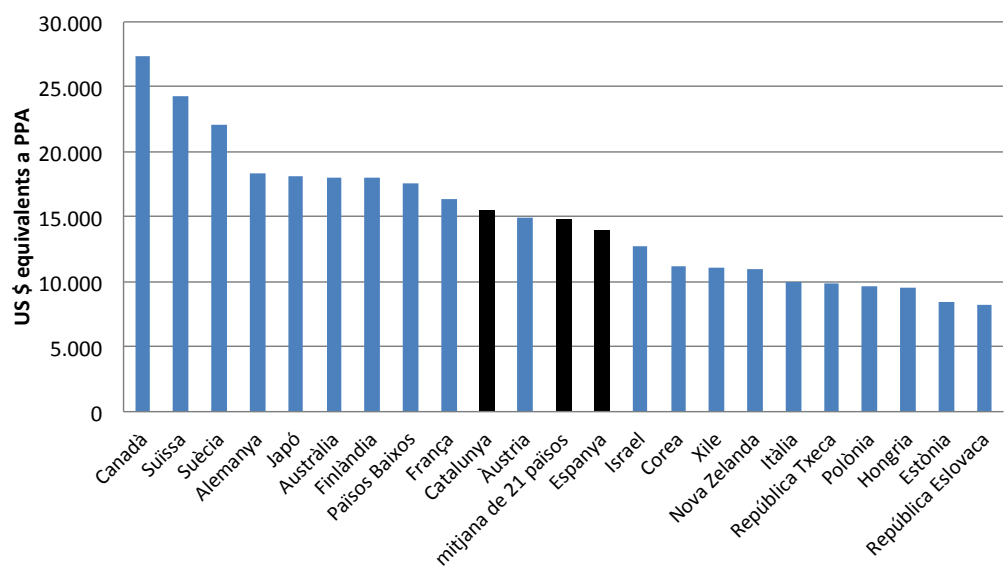
El finançament universitari als països de l'OCDE

5.1. LA DESPESA UNIVERSITÀRIA

L'informe *Education at a Glance* de l'OCDE de 2014 ofereix dades del finançament i la despesa en educació universitària als països membres, la qual cosa ens permet situar l'estat actual del sistema universitari català en perspectiva internacional. El Gràfic 4 mostra la despesa universitària per estudiant a Catalunya el 2011 (el darrer any per al qual aquest informe dona dades) comparada amb la resta de països de l'OCDE. A les universitats públiques catalanes la despesa en universitats per estudiant era de 15.492 dòlars equivalents a paritat de poder adquisitiu (PPA), per damunt de la mitjana espanyola i de la dels 21 països de l'OCDE que apareixen a la mostra, però també clarament per sota de la majoria de països d'Europa occidental i Amèrica del nord.

Gràfic 4

Despesa universitària per estudiant a l'OCDE (2011)

Font: OECD (2014), taula B1.1.

Al seu torn el Gràfic 5 mostra la relació entre la despesa per estudiant i el PIB per càpita, tots dos mesurats en dòlars equivalents a PPA. La despesa mitjana per estudiant era equivalent al 43% de la renda per càpita als 21 països de l'OCDE dels quals l'informe *Education at glance* dona informació. A Catalunya, la despesa per estudiant només hauria representat un 40% de la renda per càpita d'aquell any (38.678 dòlars a PPA), una xifra lleugerament per sota de la mitjana dels 21 països de la mostra.

5

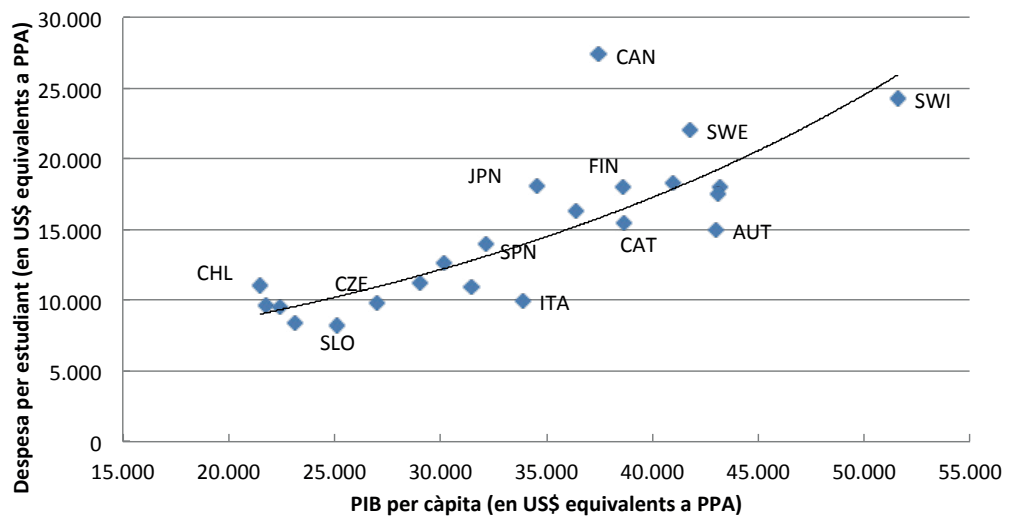
EL FINANÇAMENT
UNIVERSITARI ALS
PAISOS DE L'OCDE

5.1

LA DESPESA
UNIVERSITÀRIA

Gràfic 5

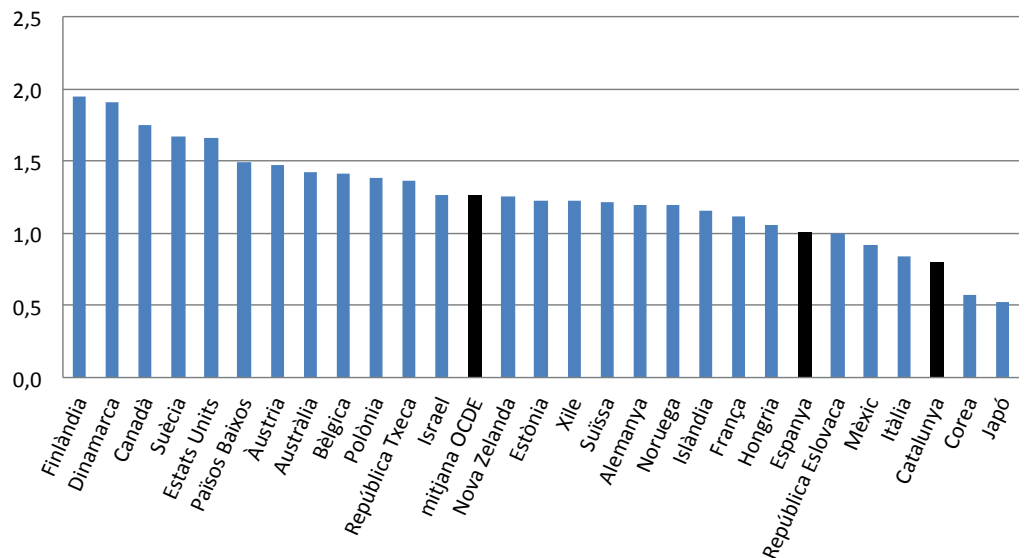
Correlació entre la despesa universitària per estudiant i el PIB per càpita el 2011

Font: OECD (2014), taules B1.1 i X2.1.

Gràfic 6

Despesa en ensenyament universitari en % del PIB l'any 2011

Font: [OECD statistics](#). Nota: les dades fan referència a les institucions d'educació universitària (educació terciària, tipus A en la classificació de l'OCDE) de titularitat pública, i privades dependents del govern, excepte en els casos de Dinamarca i els Estats Units, on no hi ha dades desagregades i aquestes fan referència al total de la educació terciària (tipus A i B).

5

EL FINANÇAMENT
UNIVERSITARI ALS
PAISOS DE L'OCDE

5.1

LA DESPESA
UNIVERSITARIA

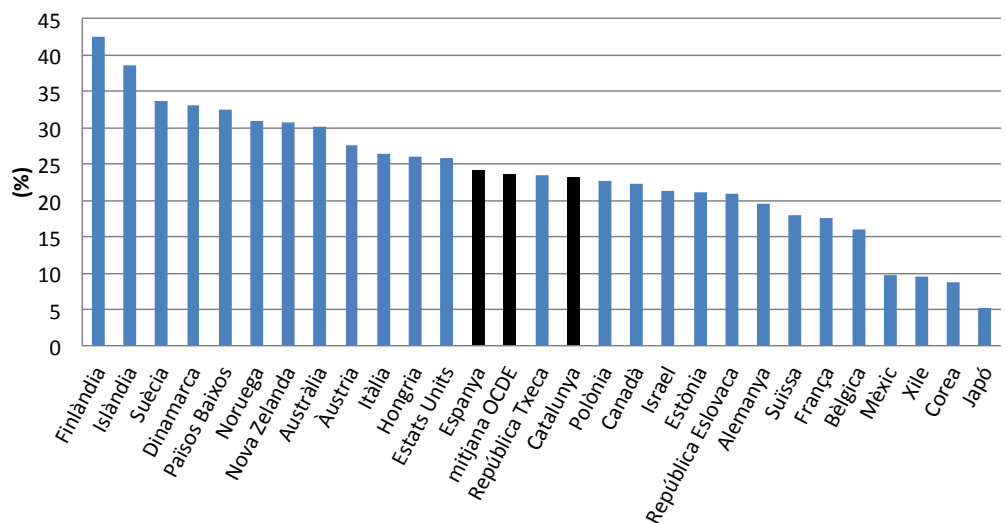
Pel que fa al percentatge del PIB destinat a despesa universitària, també es pot observar que la mitjana dels països de l'OCDE està per sobre del nivell espanyol i, especialment, del català. En aquest sentit, al Gràfic 6 s'hi pot veure la despesa en educació universitària (que inclou les institucions universitàries públiques i les privades dependents del govern) expressada en percentatge del PIB¹⁰. Com es pot comprovar, l'any 2011 aquesta despesa suposava un 1,27% del PIB a la mitjana de l'OCDE. En el cas d'Espanya representava un 1% del PIB. Pel que fa a Catalunya, aquest percentatge (que inclou les universitats públiques més la UOC) era només del 0,8% del PIB.

5.2. PROPORCIÓ D'ESTUDIANTS UNIVERSITARIS

Probablement el contrast entre un percentatge de despesa universitària sobre PIB més baix i una despesa per estudiant en dòlars equivalents comparable a la mitjana de la OCDE s'explica perquè la ràtio entre el nombre d'estudiants universitaris i la població és més petita a Catalunya i a Espanya que a la mitjana de l'OCDE. Per comprovar-ho, els gràfics 7 i 8 mostren per l'any 2011 la proporció d'estudiants a les universitats públiques i privades dependents del govern, en proporció a la població entre 20 i 29 anys d'edat, i respecte la població total.

Gràfic 7

Proporció d'estudiants a les universitats públiques respecte de la població d'entre 20 i 29 anys d'edat, l'any 2011

Font: [OECD statistics](#). En el cas de Catalunya les dades sobre el nombre d'estudiants provenen de Winddat i les xifres de població de l'Idescat. Nota: les dades fan referència a les institucions universitàries de titularitat pública o privades dependents del govern.

¹⁰ L'OCDE defineix com a institucions privades dependents del govern aquelles universitats per a les quals més del 50% del seu pressupost total prové de subvencions del sector públic.

5

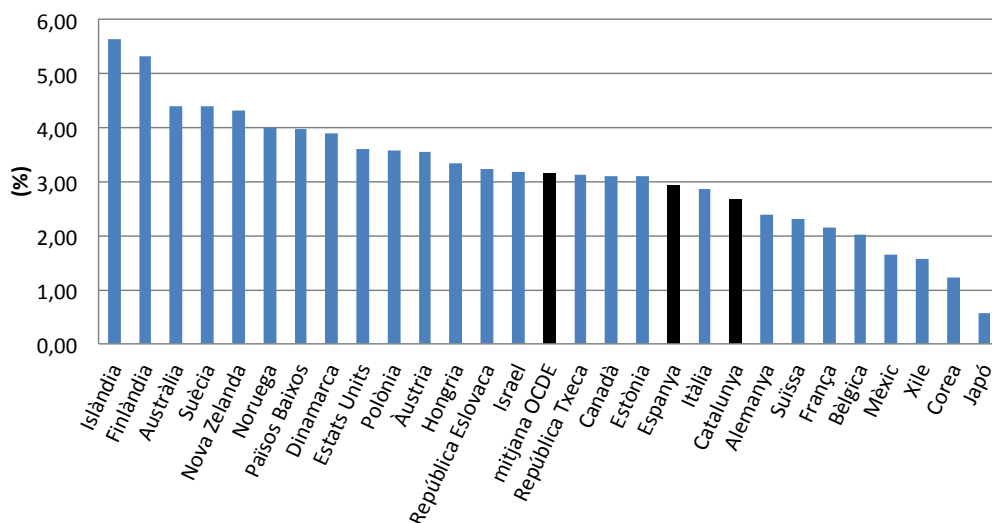
EL FINANÇAMENT
UNIVERSITARI ALS
PAÏSOS DE L'OCDE

5.2

PROPORCIÓ
D'ESTUDIANTS
UNIVERSITARIS

Gràfic 8

Proporció d'estudiants a les universitats públiques respecte de la població total, l'any 2011

Font: [OECD statistics](#). En el cas de Catalunya les dades sobre el nombre d'estudiants provenen de Winddat i les xifres de població de l'Idescat. Nota: les dades fan referència a les institucions universitàries de titularitat pública o privades dependents del govern.

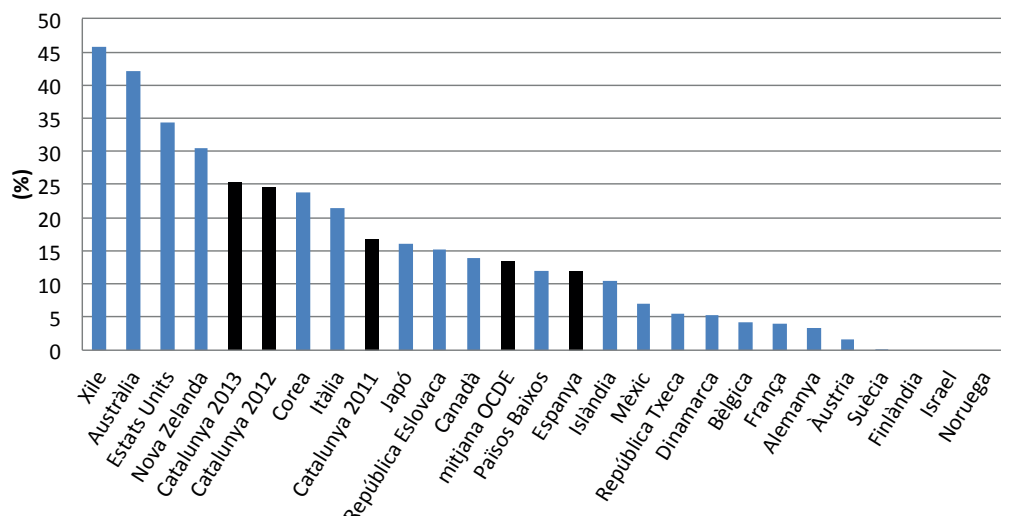
Segons dades de l'OCDE, l'any 2011 hi havia a Espanya 1.347.242 estudiants universitaris, el 2,9% de la població total. A Catalunya, segons dades de Winddat, el curs 2011-12 hi havia 201.179 estudiants a totes les universitats públiques i la UOC, és a dir el 2,7% de la població total. Els gràfics 7 i 8 mostren que tant en nombre d'estudiants en relació amb la població entre 20 i 29 anys, com en relació amb la població total, Catalunya i Espanya estan lluny dels països escandinaus, Holanda, Nova Zelanda o Austràlia, i també lleugerament per sota la mitjana de l'OCDE¹¹. Així doncs, les dades de l'OCDE desmenteixen que es pugui parlar al nostre país d'un malbaratament de recursos degut a l'excés d'estudiants que accedeixen a l'ensenyament universitari (és a dir, que hi hagi un problema de "sobre-educació"). El veritable problema de Catalunya i Espanya és el preocupant nombre de joves que ni estudien ni aconseguen trobar un lloc de treball. Per canviar el model productiu davant l'atzucac d'una economia basada en la construcció i el turisme més aviat caldria un esforç inversor més gran en el sistema universitari per acostar-nos a les proporcions d'estudiants universitaris dels països situats a l'esquerra en els gràfics 7 i 8.

¹¹ És probable que la diferència amb Alemanya, França o Bèlgica, que es troben encara més lluny que Espanya o Catalunya respecte de la mitjana de l'OCDE en la proporció de joves que accedeixen a les universitats, s'expliqui per la importància que tenen en aquests països els cicles formatius de grau superior (que l'OCDE classifica dins la categoria "educació terciària tipus B") i la formació professional en general. També és possible que, com a mínim en el cas de Bèlgica, s'expliqui pel pes de les institucions privades. De fet, si considerem la proporció de joves entre 20 i 29 anys que estan estudiant (sense distingir el tipus d'educació i sense distingir entre institucions públiques i privades), obtenim que tant Alemanya com Bèlgica es troben per sobre de la mitjana de l'OCDE. Vegeu OCDE (2014), p. 304.

Quant paga l'estudiant?

Pel que fa al finançament de les activitats docents universitàries, no hi ha dades comparatives a escala internacional sobre la part del cost de la docència que assumeixen els i les estudiants o les seves famílies, però coneixem el percentatge que les aportacions de les famílies representen sobre el total de les despeses de les universitats de titularitat pública. Segons aquestes dades per a l'any 2011, que apareixen al Gràfic 9, a Espanya les aportacions dels i les estudiants representaven de mitjana un 12% de les despeses totals de les universitats públiques. Aquest percentatge estava lleugerament per sota de la mitjana de l'OCDE, però era sensiblement superior al de la majoria de països europeus; no només al dels països nòrdics (on per accedir a la universitat els i les estudiants no han de pagar res o gairebé res), sinó també al de països com Bèlgica, França o Alemanya. A Catalunya les aportacions d'estudiants i famílies representaven un 16% de les despeses totals de les universitats públiques, una xifra lleugerament superior a la mitjana de l'OCDE i significativament per sobre de la majoria de països europeus. Aquest percentatge triplicava, de fet, el que representaven aquestes aportacions a la República Txeca, Dinamarca, Bèlgica, França, Alemanya, Àustria, Suècia, Finlàndia, Israel i Noruega. A més, als anys 2012 i 2013 Catalunya s'ha mogut ràpidament cap a l'esquerra del gràfic fins a situar-se a nivells del 25-26%, apropant-se a la situació predominant als països anglosaxons (Austràlia, Estats Units i Nova Zelanda) i a Xile, on les aportacions d'estudiants i famílies suposen un percentatge molt alt de les despeses totals de les universitats públiques.

Gràfic 9
Aportació d'estudiants i famílies com a percentatge de la despesa total de les universitats públiques l'any 2011

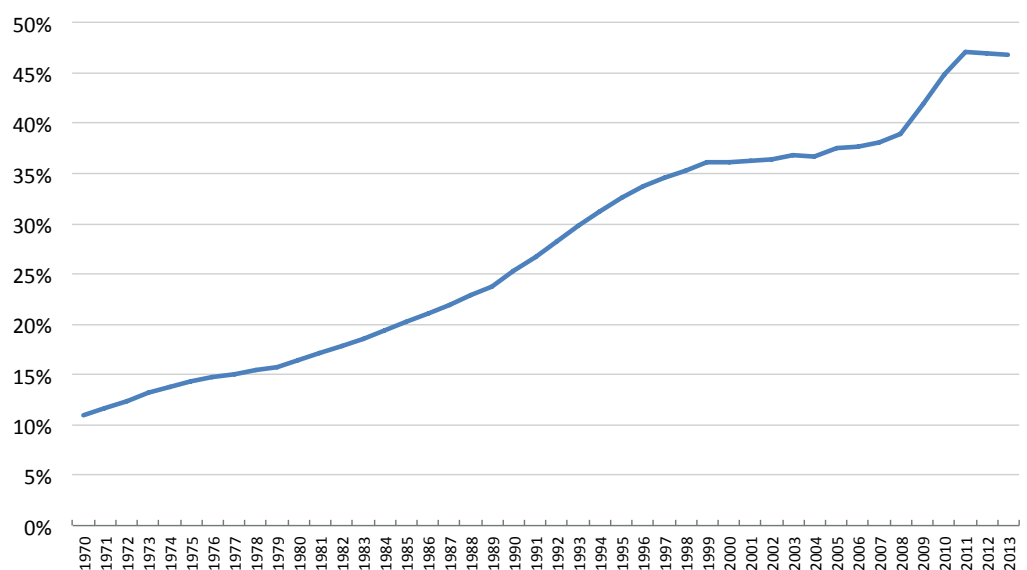
Font: [OECD statistics](#). En el cas de Catalunya les dades són d'elaboració pròpia, tal com s'explica a l'apartat "Metodologia" d'aquest informe. Nota: les dades fan referència a les institucions universitàries de titularitat pública, excepte en els casos de Dinamarca i els Estats units on no hi ha dades desagregades i només estan disponibles per al total de despesa en educació terciària (tipus A i B).

Model de finançament i accés a la universitat

El Gràfic 10 mostra l'evolució del percentatge de joves entre 18 i 24 anys matriculats a les universitats entre els anys 1970 i 2013 a Espanya. Des de 1970 s'observa un ràpid creixement de la població universitària, que va permetre a Espanya apropar-se als nivells europeus. De 1999-2000 en endavant el ritme de creixement de la població universitària es va reduir considerablement, coincidint amb el cicle expansiu de l'economia, mentre que a partir del 2008 tornà a augmentar ràpidament. A diferència del que havia succeït en els anys del boom immobiliari i financer, quan un nombre considerable d'estudiants trobaven feina i abandonaven els estudis abans de finalitzar-los, amb l'esclat de la crisi econòmica la manca d'expectatives en el mercat de treball va estimular la incorporació de nous alumnes als estudis de grau i màster. Però a partir de l'any 2011 observem de nou un canvi de tendència: es va frenar de cop el llarg procés de convergència que s'havia iniciat als anys 1970, i per primera vegada en quaranta anys el percentatge de població universitària va començar a disminuir. És molt probable que aquesta caiguda sigui resultat de la disminució combinada de la despesa universitària i de l'increment del preu de les matrícules i taxes que paguen els i les estudiants o les seves famílies en el finançament de les universitats públiques.

Gràfic 10

Percentatge de la població de 18-24 anys matriculada en estudis de 1r i 2n cicles, grau i màster universitari

Font: [Instituto Nacional de Estadística](#).

7

MODEL DE
FINANÇAMENT
I ACCÉS A LA
UNIVERSITAT

La Taula 3 mostra l'evolució del nombre d'estudiants matriculats a Espanya i a Catalunya des del curs 2008-2009 fins al 2013-2014, distingint entre universitats públiques i privades. Veiem que en el cas català també s'ha produït una disminució del nombre d'estudiants a partir del curs 2011-2012, i també que l'impacte no ha estat el mateix sobre les universitats públiques que sobre les privades. Mentre en el cas català la reducció del nombre d'estudiants s'observa tant a les universitats públiques com a les privades, en el cas espanyol la matriculació d'estudiants a les universitats privades ha continuat augmentant. Les causes d'aquesta divergència no estan clares.

Taula 3

Evolució del nombre d'estudiants matriculats a Catalunya i Espanya, 2008-2014				
Any	Espanya		Catalunya	
	U. públiques	U. privades	U. públiques	U. privades
2008-2009	1.275.143	155.004	158.814	67.516
2009-2010	1.302.926	168.793	166.090	69.954
2010-2011	1.336.517	193.345	171.566	72.910
2011-2012	1.371.355	201.262	173.530	71.839
2012-2013	1.344.695	203.839	169.618	67.600
2013-2014	1.326.114	206.614	167.608	58.707

Font: [Estadística de Estudiantes Universitarios](#), Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.

Conclusions

És oportú recordar que l'objectiu explícit del reial decret-llei 14/2012 era *“introduir mesures de caràcter excepcional, juntament amb d'altres de caràcter estructural, per tal de “millorar l'eficiència de les administracions públiques” i assolir “l'inexcusable objectiu de l'estabilitat pressupostària”*. Les dades d'aquest informe permeten comprovar que els seu efecte real és un canvi profund en el model de finançament de les universitats públiques catalanes que ha comportat:

- 1. Aturar i començar a revertir la tendència experimentada fins el curs 2008-2009 d'augment de la despesa pública en el sistema universitari català i espanyol.** Atès que al nostre país dita despesa encara està per sota de la mitjana de l'OCDE en termes de PIB, i darrere la majoria de països europeus en despesa universitària real per estudiant, aquesta retallada (d'un 21% en la despesa universitària a Catalunya del 2009 al 2012) significa aturar el procés de convergència amb aquests països. Si l'actual tendència a la baixa persisteix, correm el risc que el nostre país experimenti una regressió important que ens allunyaria altre cop d'una alta inversió en formació universitària de talent i capacitat de recerca.
- 2. Traspassar als i les estudiants, i a les seves famílies, una part creixent del cost de les universitats públiques.** Mentre les administracions han reduït un 45% les aportacions a les universitats públiques entre 2009 i 2012, tot retrocedint nou anys fins a la situació existent el 2003, els preus pagats pels i les estudiants han augmentat un 47% en termes reals. Això ha permès que, amb unes retallades del 45% en el finançament públic, la contracció de la despesa universitària hagi estat del 21%, però a costa de privatitzar de fet una part creixent del finançament del sistema universitari públic català, traspasant-ne el cost a la ciutadania que vol estudiar a la universitat. Entre els anys 2009 i 2014 s'ha produït un increment considerable dels ingressos provinents de taxes i matrícules, que de representar un 12% dels ingressos totals de les universitats públiques catalanes han augmentat fins a constituir de mitjana un 25-26% del ingressos totals. Així, el percentatge del cost de la docència assumit pels estudiants a Catalunya hauria passat d'un 21,6% l'any 2008 a un 28,4% el 2011, i un 41,6% el 2012. Estimem que al 2014 podria ser com a mínim d'un 42-43%.
- 3. Aturar i començar a revertir la tendència experimentada fins el curs 2008-2009 d'increment del nombre de joves del nostre país que accedeixen als estudis universitaris.** L'efecte conjunt de la retallada de despesa en universitats públiques i l'augment de la part que paga l'estudiant ha fet retrocedir la tendència a l'augment

8

CONCLUSIONS

de la població universitària. Com mostren les dades comparatives amb l'OCDE, l'augment en curs suposava un procés de convergència amb els països europeus que més inverteixen en educació i recerca universitària. A Catalunya la despesa pública en universitats ha retrocedit a nivells propers a l'inici del segle actual.

Com a societat ens hauríem de preguntar quin sentit té aquest canvi de model de finançament universitari de caràcter regressiu, quan per obrir camí a un model econòmic que vagi més enllà de la construcció i el turisme caldria fer tot el contrari: invertir més i millor en la formació superior dels joves que ara tenen entre 20 i 29 anys. Catalunya té encara pocs estudiants universitaris, i massa joves que ni troben feina ni estudien. L'esforç de despesa universitària inferior a la mitjana de l'OCDE en termes de PIB demostra que això no es degut a què no tinguem capacitat de pagar més i millors universitats. És una elecció política que han fet darrerament els nostres governants, quan han optat per un model de finançament universitari cada vegada més gasiu en aportacions públiques, més regressiu en el seu sosteniment, i més restrictiu en l'accés per motius econòmics i no de talent. Aquest ha estat el resultat d'haver abandonat el model de finançament públic que predomina a la immensa majoria de països de l'OCDE i a Europa, per apropar-nos gradualment al que caracteritza només alguns països anglosaxons.

Referències

- **Acemoglu, D. i Autor D. (2011)**, “Skills, Tasks and Technologies: Implications for Employment and Earnings”, Handbook of Labor Economics, Elsevier, Vol. 4, part B, pp. 1043–1171. ([http://dx.doi.org/10.1016/S0169-7218\(11\)02410-5](http://dx.doi.org/10.1016/S0169-7218(11)02410-5))
- **Card, D. i Lemieux, T. (2001)**, “Can falling supply explain the rising return to college for younger men? A cohort-based analysis”, The Quarterly Journal of Economics, 116 (2), pp. 705-746. (<http://dx.doi.org/10.1162/00335530151144140>)
- **Goldin, C. i Katz, L. (2008)**, The race between education and technology, Harvard university Press. (<http://www.hup.harvard.edu/catalog.php?isbn=9780674035300>)
- **Goldin, C. i Margo, R. A. (1992)**, “The Great Compression: the wage structure in the United States at mid-century”, The quarterly Journal of Economics, 107 (1), pp. 1-34. (<http://dx.doi.org/10.2307/2118322>)
- **OCDE (2014)**, Education at a glance 2014. OECD indicators, OECD publishing (<http://dx.doi.org/10.1787/eag-2014-en>).
- **Sindicatura de Comptes de Catalunya (2013)**, Agregat de les universitats públiques de Catalunya, exercicis 2010 i 2011, Informe 17/2013. (http://www.sindicatura.org/reportssearcher/download/17_13_ca.pdf)
- **Sindicatura de Comptes de Catalunya (2011)**, Agregat de les universitats públiques de Catalunya, exercicis 2008 i 2009, Informe 16/2011. (http://www.sindicatura.org/reportssearcher/download/16_11_ca.pdf)
- **Sindicatura de Comptes de Catalunya (2009)**, Agregat de les universitats públiques de Catalunya, exercicis 2006 i 2007, Informe 2/2009. (http://www.sindicatura.org/reportssearcher/download/02_09_ca.pdf)
- **Sindicatura de Comptes de Catalunya (2007)**, Agregat de les universitats públiques de Catalunya, exercicis 2004 i 2005, Informe 9/2007. (http://www.sindicatura.org/reportssearcher/download/09_07_ca.pdf)
- **Sindicatura de Comptes de Catalunya (2006)**, Agregat de les universitats públiques de Catalunya, exercici 2003, Informe 6/2006. (http://www.sindicatura.org/reportssearcher/download/06_06_ca.pdf)

REFERÈNCIES

- **Sindicatura de Comptes de Catalunya (2004)**, Agregat de les universitats públiques de Catalunya, exercici 2001, Informe 6/2004. (http://www.sindicatura.org/reportssearcher/download/06_04_ca.pdf)
- **Sindicatura de Comptes de Catalunya (2003)**, Agregat de les universitats públiques de Catalunya, exercici 2000, Informe 11/2003A. (http://www.sindicatura.org/reportssearcher/download/11_03_ca.pdf)
- **Sindicatura de Comptes de Catalunya (1998)**, Agregat de les universitats públiques de Catalunya, exercici 1996, Informe 11/98A. (http://www.sindicatura.org/reportssearcher/download/11_98_ca.pdf)
- **Universitat de Barcelona (2007)**, Informe de la Comissió per a l'elaboració del Pla de Viabilitat Econòmico-Financera de la Universitat de Barcelona, Universitat de Barcelona. (http://www.ub.edu/web/ub/ca/sites/reforma/pdf/informe_pla_viabilitat2007.pdf)

ANNEX 1

Dades

Per accedir a les dades de l'informe, visiteu:

[http://www.observatoriuniversitari.org/blog/2015/01/18/
el-financament-de-les-universitats-publicues-a-catalunya-1996-2014](http://www.observatoriuniversitari.org/blog/2015/01/18/el-financament-de-les-universitats-publicues-a-catalunya-1996-2014)

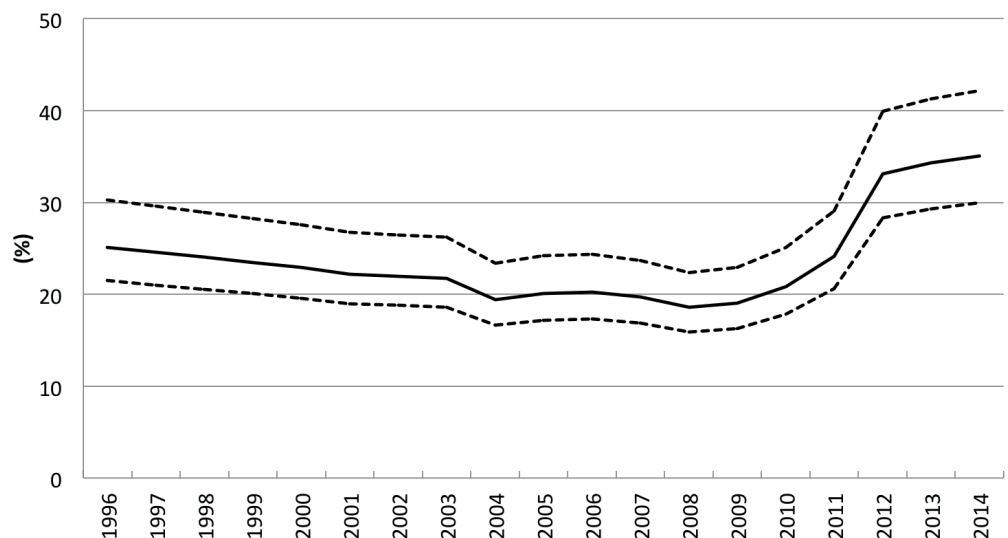
ANNEX 2

Impacte dels ingressos per matrícula de màster

El reial decret-llei 14/2012 preveu un increment de taxes més alt en el cas dels estudis de màster que en els estudis de grau. Per comprovar que els nostres resultats no estan esbiaixats per l'increment dels preus dels màsters hem repetit l'exercici de l'apartat "Evolució global del finançament públic i dels ingressos per matrícules i taxes" d'aquest informe, però comptabilitzant només els ingressos provinents dels estudiants de grau i antics primers i segons cicles. El percentatge que els ingressos de graus i antics primers i segons cicles representen sobre el total d'ingressos per taxes i preus públics s'ha estimat a partir dels pressupostos de cada universitat, atès que les liquidacions no aporten aquesta informació desagregada. Igualment, hem suposat que el cost de la docència representa de mitjana un 59% de les despeses universitàries totals, i oferim una forquilla d'entre un 49 i un 69%. Si els nostres càlculs són correctes, en mantenir aquests percentatges constants estem incloent en el càlcul el cost de la docència de màster universitari però no els ingressos dels seus estudiants i, per tant, estem infraestimant l'aportació dels estudiants de grau al finançament de la seva docència. Com es pot veure en el Gràfic 11, l'evolució all llarg del temps de les aportacions dels estudiants és molt similar i el percentatge que representen aquestes aportacions sobre el cost total de la docència es manté a nivells semblants.

Gràfic 11

Estimació alternativa de la proporció del cost de la docència que paguen els estudiants a les universitats públiques catalanes, 1996-2014

Font: les mateixes que al Gràfic 3, vegeu l'apartat "Metodologia" i el text de l'Annex 2.

Gener de 2015

www.observatoriuniversitari.org